GRUDZIEŃ 2025

ODWOŁANIE OD DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ

FUNDACJA TAURUS

CZEGO DOWIESZ SIĘ Z INFORMATORA:

- Czym jest decyzja administracyjna i jak powinna wyglądać?
- Komu przysługuje prawo do odwołania i kiedy można z niego skorzystać?
- Termin na odwołanie i jego liczenie
- Jak złożyć odwołanie?
- Co powinno zawierać odwołanie?
- Co robi urząd po otrzymaniu odwołania?

Decyzja administracyjna to pismo, w którym urząd rozstrzyga indywidualną sprawę. Może to być przyznanie lub odmowa zasiłku, wydanie pozwolenia na budowę, nałożenie kary, odmowa ulgi podatkowej, nakaz rozbiórki, cofnięcie świadczenia czy odmowa wydania jakiegoś zaświadczenia. Taka decyzja ma bezpośredni wpływ na Twoją sytuację życiową, finansową czy zawodową.

Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje mechanizm kontroli decyzji administracyjnej przez organ wyższego stopnia. Jeżeli nie zgadzasz się z rozstrzygnięciem, masz prawo domagać się, aby sprawę ponownie przeanalizował inny organ w ramach postępowania odwoławczego. Odwołanie jest podstawowym narzędziem obrony przed błędną albo niesprawiedliwą decyzją.

Co powinna zawierać decyzja administracyjna?

Każda decyzja powinna zawierać m.in.:

- oznaczenie organu (np. „Prezydent Miasta X”, „Starosta Y”, „ZUS Oddział w Z.”),
- datę wydania,

- dane strony (Twoje imię, nazwisko / nazwę firmy, adres),
- podstawę prawną (wskazanie ustaw, rozporządzeń),
- treść rozstrzygnięcia,
- uzasadnienie faktyczne – opis, jakie fakty organ ustalił (np. dochody, sytuację rodzinną),
- uzasadnienie prawne – dlaczego na tej podstawie prawnej i przy tych faktach podjęto taką decyzję,
- pouczenie o prawie do odwołania – w jakim terminie, do kogo i za pośrednictwem jakiego organu możesz się odwołać.

Uwaga! Jeżeli w decyzji brakuje jakiegoś z tych elementów (np. nie ma uzasadnienia albo pouczenia), warto wprost wskazać to w odwołaniu jako zarzut naruszenia przepisów postępowania.

Komu przysługuje prawo do odwołania i kiedy można z niego skorzystać?

Zasadą, wyrażoną w art. 127 § 1 k.p.a., jest to, że od decyzji wydanej w pierwszej instancji przysługuje stronie odwołanie do organu wyższego stopnia. Stroną jest osoba, której interesu prawnego lub obowiązku dotyczy rozstrzygnięcie. najczęściej adresat decyzji.

Odwołanie przysługuje od decyzji pierwszoinstancyjnych, które w całości lub choćby w części są dla Ciebie niekorzystne. Możesz więc odwołać się zarówno od decyzji całkowicie odmownej, jak i od takiej, która co prawda coś przyznaje, ale np. w zbyt małej wysokości albo na mniej korzystnych warunkach, niż o to wnosiłeś. To Ty oceniasz, czy decyzja w wystarczającym stopniu realizuje Twój interes.

Zgodnie z art. 127 § 1 k.p.a. od decyzji wydanej w pierwszej instancji służy stronie odwołanie tylko do jednej instancji.

Co to oznacza w praktyce?

- Odwołujesz się od decyzji organu pierwszej instancji (np. wójta, burmistrza, starosty, dyrektora ZUS, naczelnika urzędu skarbowego).
- Odwołanie trafia do organu wyższego stopnia (np. samorządowego kolegium odwoławczego, dyrektora izby administracji skarbowej, ZUS - centrala), chyba że przepisy szczególne przewidują inny organ odwoławczy.

Odwołanie nie przysługuje, gdy:

1. Decyzja została wydana w drugiej instancji - wtedy możesz złożyć skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego (WSA), a nie odwołanie.
2. Decyzja została wydana w postępowaniu jednoinstancyjnym, które z ustawy jest ostateczne (np. niektóre decyzje wydawane przez centralne organy administracji, tu często od razu przysługuje skarga do sądu).
3. Decyzja została wydana przez ministra lub samorządowe kolegium odwoławcze (SKO) - wtedy (art. 127 § 3 k.p.a.) nie składasz odwołania, tylko możesz:
    - złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do tego samego organu, lub
    - zaskarżyć decyzję do WSA (szczegóły zależą od przepisów szczególnych).
4. Decyzja uwzględnia w całości Twoje żądanie - wtedy, zgodnie z art. 127 § 1a k.p.a., jest ostateczna z mocy prawa.

Zrzeczenie się prawa do odwołania

Kodeks przewiduje też możliwość „zrezygnowania" z odwołania. Strona może, zgodnie z art. 127a k.p.a., przed upływem terminu złożyć oświadczenie o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania. Składa się je do organu, który wydał decyzję. Jeżeli w sprawie występuje kilka stron, decyzja staje się ostateczna i prawomocna dopiero wtedy, gdy ostatnia ze stron zrzeknie się odwołania.

Takie zrzeczenie ma bardzo daleko idące skutki. Po pierwsze, przyspiesza moment, w którym decyzja staje się ostateczna i może być wykonywana. Dla wielu osób jest to korzystne np. wtedy, gdy decyzja przyznaje im świadczenie, a czekanie na upływ terminu odwoławczego opóźnia wypłatę. Po drugie jednak, zamyka drogę do postępowania odwoławczego. Raz złożone oświadczenie o zrzeczeniu się odwołania jest co do zasady nieodwołalne. Dlatego warto dobrze przemyśleć ten krok, zwłaszcza w sprawach skomplikowanych lub o dużej wartości.

Termin na odwołanie

Podstawowa zasada jest prosta: masz 14 dni na złożenie odwołania. Termin liczy się, zgodnie z art. 129 § 2 k.p.a., od dnia doręczenia decyzji, a jeżeli została ogłoszona ustnie od dnia jej ogłoszenia. Przy liczeniu terminu nie bierze się pod uwagę dnia, w którym decyzję odebrałeś. Jeżeli ostatni dzień terminu wypada w dzień ustawowo wolny od pracy, termin kończy się następnego dnia roboczego.

Sytuacja komplikuje się nieco, gdy decyzje doręcza się przez obwieszczenie lub na skrzynkę elektroniczną. W przypadku obwieszczenia często w dużych postępowaniach, np. środowiskowych zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia, i dopiero od tego momentu liczy się termin 14 dni na odwołanie. Jeżeli korzystasz z ePUAP, momentem doręczenia jest chwila, w której możesz zapoznać się z pismem na Twojej elektronicznej skrzynce.

Jeżeli nie zmieściłeś się w terminie, nie oznacza to automatycznie, że wszystko stracone. Kodeks dopuszcza instytucję przywrócenia terminu. Musisz jednak wykazać, że spóźnienie nastąpiło bez Twojej winy. Chodzi tu o sytuacje wyjątkowe: nagły pobyt w szpitalu, poważny wypadek, zdarzenia losowe uniemożliwiające kontakt z urzędem. Przekonanie, że „jeszcze się zdążę tym zająć" albo zwykłe zapomnienie nie wystarczą. Wniosek o przywrócenie terminu składasz do organu, który miał rozpoznać odwołanie, a jednocześnie z tym wnioskiem powinieneś złożyć samo odwołanie. We wniosku trzeba opisać powody spóźnienia i je uprawdopodobnić, np. załączając zaświadczenie lekarskie. Jeżeli organ uzna, że nie było Twojej winy, przywróci termin i odwołanie będzie rozpoznane tak, jakby zostało złożone na czas.

jak złożyć odwołanie ?

Konstrukcja systemu odwoławczego jest taka, że zawsze składasz odwołanie za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Adresatem odwołania jest organ wyższego stopnia (np. samorządowe kolegium odwoławcze, dyrektor izby administracji skarbowej, wyższy organ ZUS), ale pismo trafia najpierw do urzędu, który wydał zaskarżoną decyzję. Tam jest rejestrowane, a następnie albo uruchamia autokontrolę, albo zostaje przekazane dalej.

Odwołanie możesz złożyć na kilka sposobów. Najbardziej tradycyjny to forma pisemna - składasz pismo w kancelarii urzędu i prosisz o potwierdzenie wpływu na Twojej kopii albo wysyłasz list polecony. Coraz częściej korzysta się również z drogi elektronicznej, czyli Platformy ePUAP, co wymaga posiadania profilu zaufanego. W niektórych sytuacjach można wnieść odwołanie ustnie do protokołu - pracownik urzędu spisze Twoje oświadczenie i podsunie do podpisu.

Co powinno zawierać odwołanie?

Kodeks w art. 128 k.p.a. przyjmuje dość liberalne podejście: odwołanie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia, wystarczy, że z pisma wynika, iż nie jesteś zadowolony z decyzji.

W praktyce oznacza to, że nawet bardzo proste zdanie „nie zgadzam się z decyzją i proszę o jej zmianę” jest odwołaniem.

Odwołanie powinno zawierać:

1. Twoje dane: imię, nazwisko / nazwa firmy, adres zamieszkania / siedziby, PESEL / NIP (jeśli jest używany w sprawie).
2. Oznaczenie organu, który wydał decyzję (np. „Prezydent Miasta X”).
3. Numer i datę decyzji, której odwołanie dotyczy.
4. Wyraźne sformułowanie:
   - „Wnoszę odwołanie od decyzji z dnia ..., nr ...”.
5. Żądanie: czego oczekujesz od organu odwoławczego, np.
   - „wnoszę o uchylenie decyzji i przyznanie świadczenia...”
   - „wnoszę o uchylenie decyzji w całości i umorzenie postępowania...”.
6. Uzasadnienie - choć nie musi być bardzo rozbudowane, warto:
   - wskazać, jakie fakty organ ustalił błędnie (np. dochód, stan zdrowia, sytuację rodzinną),
   - wskazać, jakie dowody pominięto (zaświadczenia, dokumenty, świadków),
   - podnieść zarzuty naruszenia przepisów (np. brak uzasadnienia, błędne pouczenie, brak zawiadomienia o dowodzie).
7. Podpis - własnoręczny lub kwalifikowany / zaufany przy wersji elektronicznej.
8. Załączniki - nowe dokumenty, których organ wcześniej nie miał, kopia kwestionowanej decyzji (jeśli tego wymaga praktyka danego organu).

Zasadą jest, że przed upływem terminu do odwołania decyzja nie podlega wykonaniu, a złożenie odwołania w terminie wstrzymuje jej wykonalność. Innymi słowy dopóki postępowanie odwoławcze się nie zakończy, urząd co do zasady nie powinien egzekwować decyzji. Wyjątki to sytuacje, w których decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności albo przepisy szczególne nakazują jej natychmiastowe wykonanie. Jeżeli wykonanie decyzji groziłoby nieodwracalnymi skutkami np. nakaz rozbiórki budynku, z którego korzystasz, decyzja nakazująca zwrot dużej kwoty, której nie masz, warto w odwołaniu zawrzeć osobny wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji. Organ odwoławczy ma prawo, w uzasadnionych przypadkach, taki wniosek uwzględnić.

Jeżeli organ pierwszej instancji nie zmienia decyzji, musi przekazać odwołanie wraz z aktami sprawy do organu wyższego stopnia. Od tej chwili to organ odwoławczy przejmuje odpowiedzialność za dalszy bieg sprawy. Organ odwoławczy nie jest związany wyłącznie tym, co napisałeś w odwołaniu. Jego zadaniem jest ponowne rozpoznanie sprawy w całym jej zakresie, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych.

Jeżeli po zakończeniu postępowania odwoławczego decyzja nadal jest dla Ciebie niekorzystna, możesz ją zaskarżyć do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Termin na wniesienie skargi wynosi co do zasady 30 dni od dnia doręczenia decyzji organu odwoławczego. Skargę wnosi się za pośrednictwem tego organu, który wydał decyzję, a sąd bada przede wszystkim zgodność decyzji z prawem.

Nieodpłatna pomoc prawna, porady obywatelskie, bezpłatna mediacja

Masz pytania prawne lub potrzebujesz wsparcia obywatelskiego?
Skorzystaj z bezpłatnej pomocy!

Jak się zgłosić? 📞 Zadzwoń: 616 463 344 (poniedziałek–piątek, 7:30–20:00)
✉️ Napisz: npp@um.poznan.pl

Zadanie jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

Ministerstwo Sprawiedliwości
FUNDACJA TAURUS
POZnań